

TISKOVÁ ZPRÁVA

Cílem projektu bylo vytvoření nové metodologie dějin literatury, která by nebyla budována na představě kauzality a lineárního, sukcesivně probíhajícího vývoje.

Tato metodologie byla zakládána na představě určité kontingence chaotických prvků, dále pak na konceptech paradigmatu diskursivního lomu a metafory ve smyslu imaginativního produktora nového dobového diskurzu. Vytvořené metodologie pak byly v rámci projektu testovány na rozdílném dobovém materiálu, v prvním případě texty české literatury 1. pol. 20. stol., v druhém případě na textech vztahujících se k romantismu. Výsledkem bádání je syntetická publikace *Dějiny nové moderny (Česká literatura v letech 1905-1923)*, monografické publikace a studie vztahující se k teoretické a metodologické konceptualizaci k tématu (*Hledání literárních dějin, Hledání literárních dějin v diskuzi, Gravitace avantgard, Models of Representations*).

Publikace, které vznikly v rámci řešení projektu, přinesly do české literární vědy nové podněty z oblasti především anglosaských bádání o literatuře a historii. Tyto iniciace z okruhu problematiky nového historismu, reprezentace, neopragmatického pojetí metafory, cultural studies umožnily nejen rozvinutí a obohacení domácí odborné diskuze nad stavem oboru, ale zároveň představily nové nástroje, které slouží a dále mohou sloužit k dalším konceptualizacím literárně historického materiálu v nejširším slova smyslu. Bádání rovněž otevřela dosud opomíjenou problematiku vztahu tradičního kánonu a děl, která se ocitají mimo kanonické řady nebo jsou zcela zapomenuta, bádání dále otevřela problém vztahu českého a evropského literárního kontextu. Snaha badatelů směřovala především k představení české literární historie jako součásti širokého evropského kulturního dění a k jejímu oproštění od dosavadního obrazu izolovaného autonomního ostrova jedné národní literatury.

Publikace orientované teoreticky přinášejí do českého literárního kontextu nový pojmový aparát opíraný o pojmy diskurs, paradigma, reprezentace, performance. Syntetické publikace pak představují aplikaci metodologických konceptů na podmínky konkrétního textového materiálu, především syntézy pak slouží jak odbornému publiku, tak širokému spektru zájemců o literaturu. *Dějiny nové moderny* získaly tři významná ocenění v roce 2011 (Cenu svazu překladatelů za rok 2011, dále Hlavní cenu nakladatelství Academia za rok 2011 a cenu Magnesia Litera za rok 2011).

V oblasti studia literatury 19. století byla vypracována nová metodologická báze, založená na synopticko-pulzační procesualitě a recepční estetice. Základem je náročná heuristika, která může eliminovat pouhé verbální přeznačování. Součástí práce byla i kvantifikace údajů a jejich vizualizace – vytvoření synoptických map pro český romantismus a biedermeier v programech matlab a correl; na tomto kroku jsme spolupracovali s Ústavem fyzikální biologie JU a s Ústavem experimentální fyziky Matematicko-fyzikální fakulty UK. Případové studie zřetelně prokázaly synoptický charakter literatury 19. století. Jako přínosná se ukázala být Hejdánkova koncepce události, rozvíjející Iserův koncept, a Petříčkova myšlenka morfogenetického pole. Byly vytvořeny dílčí monografie a řada analytických studií, které představují heuristickou základnu a zároveň aprobejví užitou metodologii. Pozornost se soustředila ke zdánlivě okrajovým oblastem (cestopis, překlady populárních románů z němčiny), které ale ukázaly ke vzájemné provázanosti „periferie“ a „centra“ a zároveň ozřejmily, jak jednotlivé motivické, tematické i poetologické prvky koexistovaly na recepčním horizontu doby. Podstatnou oblastí byla konfrontace literárního materiálu s materiálem jiných druhů umění, přednostně malířství.

V tomto ohledu byla sledována zejména paralelnost slovesného a výtvarného romantismu. Setrvalá pozornost byla věnována česko – německému kontextu, klíčovému zejména pro

obrození. Pro další období byla vytvořena výchozí základna ke zkoumání problematiky realismu a parnasismu. Vše se odehrávalo v mezinárodním kontextu, spolupráce existuje s kolegy ze Slovenska, Maďarska, Polska, Rakouska, Německa a Itálie.